

haves jo der en meget lang Erfaring, og denne Erfaring taler til Fordel for den Forandring, man den Gang gjorde, og det Princip, man den Gang fulgte. Det maatte dog ligge nær — saa forekommer det mig — at man ved at omdanne vor Retspleje i den Retning, som Grundlovens § 74 paabyder, følger den Vej, som hos os allerede har vist sig heldig, men ganske vist med de Forbedringer og Forandringer, som Erfaringerne fra Sø- og Handelsretten i mange Aar have givet maatte anses for ønskelige. Det er dette, som det foreliggende Lovforslag gaar ud paa, at omdanne den borgerlige og ogsaa Strafferetsplejen til mundtlig paa en saadan Maade, at man bygger, saa vidt gørligt, paa det, som vi have, paa vor bestaaende Retsforfatning, men udvikle denne i den Retning, som Grundlovens § 74 foreskriver. Man kan i saa Henseende i et Aandedræt tale saa vel om den borgerlige som om Strafferetsplejen, thi hvor forskellig end Strafferetsplejen i Punkter er fra den borgerlige Retspleje, hviler den dog i Hovedsagen og bør hvile i Hovedsagen paa den samme Grundtanke og abdstiller sig kun derfra paa de Steder, hvor den særegne Bestaafenhed af Straffesager gør dette absolut nødvendigt. Man kan indrømme, at vor Strafferetspleje, vor kriminelle Retspleje, som man plejer at kalde den, lader overmaade meget tilbage at ønske og blandt andet lader meget tilbage at ønske i den Retning, at den i Virkeligheden stiller den sigtede forvarslos, stiller ham blot for en temmelig vilkaarlig, langvarig Arrestation, den saakaldte Varetægtsarrest, der, hvad der ikke er nogen Hemmelighed, ikke sjældent benyttes for at udpresse en Tilstaaelse af ham, en Tilstaaelse, som der senere findes ikke saa Eksempler paa ikke er rigtig, men som han har afgivet blot for at faa en Ende paa Arresten. Der kunde endnu nævnes den Maade, paa hvilken Protokollen bliver ført, idet det er Dommeren, der dikterer Udsagnene til Protokollen, og Forklaringerne til Protokollen saa altsaa den Form som Dommeren giver dem efter sin Opfattelse af det, der er udsagt af Vidner og Intvister. Derover har man klaget særdeles. Men vi behøve dog heller ikke at søge saa langt uden for vor egen Retspleje for at komme til mere tilfredsstillende Former for den kriminelle Retspleje. Gaa vi tilbage i Tiden, finde vi, at det er Forordningen af 13de Oktober 1819, der med kort Greb indførte det ganske vist særdeles forkastelige System, som vi nu have. Men før den Tid efter Forordningen af 3dje Juni 1796 og længere tilbage efter Forordningen af 21de Maj 1751 finde vi det, som man finder som ret og billigt; der

finder man, at Sagen væsentlig skal oplyses for Dommeren af Parterne selv eller disses Sagsfører, og man finder ikke Intvisten stillet saaledes, at han er forvarslos. Kort sagt, man finder der de Former, som det forekommer mig, at man kan se tilbage paa med ikke liden Tilfredshed, naar der bliver Spørgsmaal om at ordne ogsaa Strafferetsplejen. Jeg maa maasse indstøde den Bemærkning, at i Norge, hvor man som bekendt for saa Aar siden har faaet indført en helt ny Strafferetspleje, den saakaldte Jurylov, hvilket for øvrigt ikke er dens officielle Titel, er man aldrig gaaet saa langt ned, som vi ere gaaede ved Forordning af 13de Oktober 1819. Den sidste Lov, man havde i Norge angaaende Behandlingen af Straffesager, var — jeg tror ikke at fejle dert — af 17de Mars 1866, altsaa ikke af saa grumme gammel Dato, og den indeholdt langtfra saadanne Regler, som vi finde i vor Forordning af 13de Oktober 1819. Den hjemlede tvært imod den sigtede fuldt Forsvar og Ret til at oplyse Sagen ogsaa fra sin Side.

Jeg skal ikke forsøge at forbyde mig i Enkeltighederne af det foreliggende Lovforslag. Jeg tror det tilstrækkeligt at have antydet det Hovedgrundlag, paa hvilket dette Lovforslag er bygget. Man vil — og det vil den højstærede Justitsminister sikkert kunne gøre med mere eller mindre Føje — undertaste de enkelte Bestemmelser i Lovforslaget en Kritik og sige: der mangler det ene og det andet paa det Sted, og paa et andet Sted burde dit og dat være ordnet paa en anden Maade og saaledes fremdeles. Det har naturligvis ingenlunde været min Mening, at jeg skulde være i Stand til at fremlægge et Lovforslag, der ikke ved de sædvanlige Behandlinger her i Tinget skulde kunne trænge, men dog ogsaa være stiftet til at modtage de Forandringer og Forbedringer, der pleje at følge med en saadan Behandling. Men jeg har dog forsøgt i store Træk og tillige i ikke ringe Grad i Enkeltighederne at gennemføre Tanken om at ombrønde i Genhold til Grundlovens § 74 vor Retspleje paa en saadan Maade, at man beholder det bestaaende Grundlag og paa dette bygger fremad, idet man indfører de Forbedringer og de Forandringer, som tiltrænges, og saaledes ogsaa som Grundlovens § 74 paapeger. Med Hensyn til de borgerlige Retsager har jeg taget, ligesom tidligere, Sø- og Handelsrettens Procedure og Højesterets Procedure til Mønster, og med Hensyn til Strafferetsplejen har jeg forsøgt at indføre de Forbedringer, som tiltrænges, og netop i de Retninger, som jeg for et Øjeblik siden tillod mig at antyde. Hvad særlig Nævninger